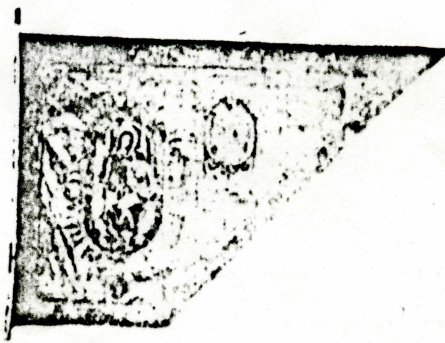

19. Rysk ryttarfana

27

1690—1696, för Mazepas zaporogkosacker under Mychajlo Myklasjevskijs befäl. Tagen 1706 vid Nieswicz, varvid Myklasjevskij döddes.

H. 176 cm, br. 99—264 cm. Duk av vinröd sidendamast. Utsmyckningen är utförd i målning (silverfärgen har svartnat). Av de förgyllda inskrifterna återstår i allmänhet endast avtryck.

På fanans tunga återges Rysslands gyllene dubbelörn, omgiven av initialerna till titulaturen för de samregerande bröderna tsarerna Ivan, död 1696, (fanans yttre/frånvända/sida) och Peter den store (fanans inre/här visade/sida). Nedtill på fanan ses en medaljong med vapnet för Mazepa, omgivet av initialerna för hans titulatur som hetman över zaporogkosackerna (dukens yttre/frånvända/sida) och ett annat vapen med omgivande initialer, vars begynnelsebokstäver »M M P» (inre/här visade/sidan) gäller för en av Mazepas främste stormän och härförare Mychajlo Myklasjevskij, Polkovnik (överste i Starodub från 1690).

Huvudmotivet utgörs av ärkeängeln Mikael — Mychajlo Myklasjevskijs namne — samt text som i översättning lyder: »Mikael med svärdet hjälper de kristna, den tid är förbi då muselmanerna skall segra över de kristna. Mikael skall förinta dem, som han förintade den onde».

På fanans yttre (frånvända) sida är det centrala motivet Maria med Jesusbarnet, där Maria är placerad stående på en månskära. Den omgivande texten lyder i översättning: »Halvmånen är turkarnas tecken. De önska besegra de kristna och tillfoga dem nederlag. Kristi moder, full av nåd, har ställt sig över månen. Därigenom har turkarnas förhoppning gått om intet».

Fanan tillhör med sitt stora format och sin tungade form en typ av till ursprunget medeltida ryttarfanor. Den målade utsmyckningen är av västeuropeisk karaktär. Den visar att fanan gjorts med tanke på det krigstillstånd, som under den för fanans tillkomst aktuella tiden 1690—1696 rådde mellan Ryssland och Turkiet. Att jämföra turkarna med den månskära på vilken zaporogkosackernas skyddshelgon Maria står är ingen dålig propaganda. Mer allmänt förekommande var bruket att likna fienden vid den onde, vid draken, som Mikael dödar.

Inv. nr: HJ 21: 25.